

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Controleprotocol

voor de accountantscontrole op de
jaarrekening

Auteur
C. van Dalen

Registratienummer
17.110534

Datum
13 december 2017

Versie
3.0

Status
Definitief

Afdeling
Concern Control

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Doelstelling	3
3	Opdracht aan accountant	3
4	Wettelijk kader	3
5	Algemene uitgangspunten voor de accountantscontrole (getrouwheid én rechtmatigheid)	3
6	Te hanteren goedkeuringstolerantie	4
7	Te hanteren rapporteringstolerantie	4
8	Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing	5
9	Communicatie en periodiek overleg	5
10	Bestuurlijke vaststelling en slotbepaling	6

1 Inleiding

Ter voldoening aan de regels in de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit is het noodzakelijk dat het algemeen bestuur ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de jaarlijkse accountantscontrole, het onderwerp van controle nader regelt. Dat gebeurt op hoofdlijnen in dit controleprotocol.

2 Doelstelling

Het controleprotocol heeft als doel aan de accountant nadere aanwijzingen te geven over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. De Waterschapswet heeft minimeisen geformuleerd. Het algemeen bestuur mag voor de controle strengere eisen vaststellen. Het is niet toegestaan de wettelijke eisen minder streng te formuleren.

Met dit controleprotocol stelt het algemeen bestuur nadere aanwijzingen vast die van toepassing zijn vanaf het verslagjaar 2017. Object van controle zijn de jaarstukken van het hoogheemraadschap, en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het dagelijks bestuur.

3 Opdracht aan accountant

Het hoogheemraadschap moet - door middel van een normenkader - voor de accountant inzichtelijk maken welke wet- en regelgeving op de accountantscontrole van toepassing is. In de opdrachtverstrekking moet ook worden aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer, onderwerp van de rechtmatigheidscontrole is.

4 Wettelijk kader

De Waterschapswet schrijft in artikel 109, lid 2 voor dat het algemeen bestuur één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de jaarstukken, het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

5 Algemene uitgangspunten voor de accountantscontrole (getrouwheid én rechtmatigheid)

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyses, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties. De controle is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- Het getrouwe beeld van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten, alsmede de grootte en samenstelling van het vermogen;
- Het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten, alsmede balansmutaties (in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen (het normenkader), waaronder verordeningen van het algemeen bestuur);

- Het in overeenstemming zijn van de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels als bedoeld in artikel 98a Waterschapswet (zie het Waterschapsbesluit);
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening;
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken.

Bij de controle zullen de nadere regels van het Waterschapsbesluit, de Kadernota Rechtmatigheid en de Controle- en Overige Standaarden (NBA¹) bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder financiële rechtmatigheid wordt begrepen dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen: 'in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen van het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap'.

6 Te hanteren goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven controleverklaring.

De goedkeuringstoleranties omschreven in artikel 5.2 Waterschapsbesluit zijn van toepassing op de accountantscontrole bij het hoogheemraadschap. Dit betreft het wettelijk minimum. Op basis van de begroting van het betreffende jaar, houdt dit in dat een percentage van < 1% aan fouten in de jaarrekening en een percentage van < 3% aan onzekerheden in de jaarrekening, een goedkeurende verklaring van de accountant niet in de weg zal staan.

Goedkeuringstolerantie	Strekking controleverklaring; % o.b.v. totale omvang begroting			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	< 1%	>1% - <3%	-	> 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	< 3%	>3% - <10%	> 10%	-

7 Te hanteren rapporteringstolerantie

De rapporteringstolerantie is op grond van artikel 5.5 Waterschapsbesluit een bedrag dat gelijk of lager is dan de bedragen die voortvloeien uit de goedkeuringstolerantie. Het algemeen bestuur kan de accountant een rapporteringstolerantie voorschrijven. Bij overschrijding van de rapporteringstolerantie vindt rapportage plaats in het verslag van bevindingen van de accountant.

¹ NBA is de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

De rapporteringstolerantie wordt vastgesteld op € 125.000. Dit houdt in dat de accountant elke fout of onzekerheid vanaf € 125.000 in zijn verslag van bevindingen meldt.

8 Reikwijdte accountantscontrole rechtmatigheidstoetsing

De accountantscontrole op rechtmatigheid is limitatief gericht op:

- De naleving van de volgende kaders: de begroting, de organisatieverordening op grond van artikel 108 van de Waterschapswet en de controleverordening op grond van artikel 109 van de Waterschapswet;
- De naleving van wettelijke kaders, zoals opgenomen in het normenkader onder externe regelgeving. Dit uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen;
- De naleving van de overige kaders en regels, zoals opgenomen in het normenkader onder interne regelgeving. Dit laatste voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover deze directe financiële beheershandelingen betreffen of kunnen betreffen. De rechtmatigheidscontrole heeft alleen betrekking op externe wet- en regelgeving, verordeningen van het algemeen bestuur en besluiten van het dagelijks bestuur die verplicht voortvloeien uit externe wet- en regelgeving. Interne regels en besluiten van het dagelijks bestuur, de directie en afdelingshoofden naar de ambtelijke organisatie, vallen daar buiten.
- Criteria voor de controle: De accountant richt zich bij de controle op het:
 - Begrotingscriterium; passen de lasten, baten en balansmutaties binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde begrotingskaders;
 - Voorwaardencriterium; wordt aan de voorwaarden uit de wet- en regelgeving voldaan. Bij de uitwerking van het voorwaardencriterium neemt de accountant alleen de aspecten die betrekking hebben op recht, hoogte en duur mee in zijn beoordeling;
 - Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium; Onderzoek of geen misbruik en oneigenlijk gebruik van financiële mogelijkheden wordt gemaakt.

Indien en voor zover bij de accountantscontrole materiële financiële onrechtmatige handelingen worden geconstateerd worden deze in de rapportage en oordeelsweging uitsluitend betrokken indien en voor zover het door het algemeen bestuur of hogere overheden vastgestelde regels betreft. Uitzonderingen hierop vormen aanbestedings- en subsidieregels, alsmede de mandaat- en delegatiebepalingen voor zover van belang voor de getrouwheidscontrole door de accountant.

9 Communicatie en periodiek overleg

In de verordening op grond van artikel 109 Waterschapswet (ook wel Controleverordening) worden de communicatiemomenten tussen het algemeen bestuur en de accountant benoemd. Het betreft de communicatie na afloop van de jaarrekeningcontrole.

Rapportage accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

- Interim controle

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht aan de directie.

- Verslag van bevindingen

Overeenkomstig de Waterschapswet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan het algemeen bestuur. Het verslag van bevindingen wordt in afschrift toegestuurd aan het dagelijks bestuur. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

- Uitgangspunten voor de rapportagevorm (verslag van bevindingen)

Gesignaleerde onrechtmatigheden worden toegelicht gespecificeerd naar de aard van het criterium (begrotingscriterium, voorwaardencriterium, etc.).

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door het hoogheemraadschap gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

- Controleverklaring

In de controleverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid, uitmondend in een oordeel over de jaarstukken. Deze controleverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarstukken kan vaststellen.

10 Bestuurlijke vaststelling en slotbepaling

1. Dit protocol treedt in werking met ingang van het begrotingsjaar 2017, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarstukken (en deelverantwoordingen) vanaf het begrotingsjaar 2017.
2. Het 'Controleprotocol', registratienummer 08.18325, dat is vastgesteld bij besluit van 8 oktober 2008 vervalt, met dien verstande dat zij van kracht blijft ten aanzien van de begrotingsjaren tot en met 2016.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 13 december 2017.

de secretaris-directeur

de voorzitter,

M.J. Kuipers

drs. L.H.M. Kohsiek